

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxepa Goikoetxea Genua

*Hondarribia,
Gipuzkoa
(1920)*

Aurkibidea

Biografia

Ttakenea (Jakueña) baserrian jaioa, Zimizarga auzoan. Ama bertakoa zuen, eta aita Madalengain baserrikoa. Zazpi senidetan zaharrena zen Joxepa. Biterira joan zen eskolara, eta neskame ibili zen ondoren. Baserritik ateratzen zuten bizimodua, eta aita lanpernetan ere aritzen zen. Hura gazte hil zen, gerra garaian, eta orduan Joxepa egin zen etxearen kargu, amarekin batera. Arrantzale batekin ezkondu zen, baserrira, eta gero portura joan ziren bizitzera. Sei seme-alabak aurrera ateratzeko, hainbat lanetan jardun zuen: etxeak garbitzen, Sokoako kontserba lantegian eta bentan arraina pisatzen. Elkarrizketan Izaskun biloba egon zen.

Zintak

HON-010

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2011-05-05
- **Iraupena:** 93 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Arriskuak lanpernatan nahiz errepedean

- **Erref:** HON-010/002
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:02:20. **Bukatu:** 00:05:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Itsasoa » Arrantza motak » Harraldeko arrantza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Baserritik bizi ziren. Aita lanpernatan ibiltzen zen arrokatan, salabardoarekin.

Arriskutsua zen. Hiru lagun ibiltzen ziren. Istripuz hil zen aita, kamioitik erorita, gerra garaian, Balears ontzia hondoratu zen egunean.

2. Ama Irunera joaten zen saltzera

- **Erref:** HON-010/004
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:05:43. **Bukatu:** 00:08:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Aita lanpernatan ibiltzen zen eta amak saltzen zituen, Irunen: txikiak egosita eta handiak gordinik. "Lanperna beroa". Berdura eta loreak ere saltzen zituen. Zazpi senide ziren. Behi gutxi zituzten, eta oiloak. Ama zazpi urterekin hasi zen plazan.

3. Iturrira ur bila; arropa garbitzen

- **Erref:** HON-010/005
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:08:46. **Bukatu:** 00:11:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Baserrian argia beti ezagutu du, baina ura ez. Iturrira joaten ziren, eta bidean berriketan geratzen ziren baserri batean. Arropa hankak putzuan sartuta garbitzen zuten. Buru gainean eramaten zuten.

4. Orduko komuna eta garbitasuna

- **Erref:** HON-010/007
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:11:45. **Bukatu:** 00:13:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Komuna egurrezkoa zen; han izaten zituzten zigortuta. Komuneko papera. Dutzarik ez zen, eta iturrian garbitzen ziren. Ez ziren arroketara joaten, ez zuen igerian ikasi.

5. Biterira eskolara

- **Erref:** HON-010/008
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:13:38. **Bukatu:** 00:15:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

<p>Biterira joan zen eskolara. Catalina maistrak kaskarrekoak ematen zizkien. "Pottoak". Urrutikoak izaten ziren maistrak. Cara al Sol abesten zuten eskolan, baina bera ibili zen garaian ez. Francoren emaztea auzora joaten zen, markesa batengana.</p>

6. Dotrina, Don Emiliorekin

- **Erref:** HON-010/013
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:18:45. **Bukatu:** 00:20:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Dotrina ikastera elizara joaten ziren. Ikasten ez zutenean, kalabaza ematen zieten. Batzuk Guadalupen egiten zuten, berak parrokiari. Don Emilio apaiza. Euskaraz eta erdaraz ikasten zuten dotrina. Arrosarioa, etxean.

7. Goizeko bostetarako mezetara

- **Erref:** HON-010/015
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:20:54. **Bukatu:** 00:22:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

Etxeko otoitzak. Goizeko bostetarako joaten ziren mezetara. Gurasoak ere bai, gero lana egiteko. Komentura joaten zirenean hiru sos ematen zieten, eta igandero sos bat. Tranbian jartzen zuten dirua. Terexa kale saltzailea.

8. Aita hil zenean, etxeko kargu

- **Erref:** HON-010/016
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:22:52. **Bukatu:** 00:25:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Ama plazara joaten zen eta berak amona zaintzen zuen, eta haurrak. Orduan 60 urte asko zen. Jale onak ziren. Gerra garaiko kontuak. Aita bizi zen artean ondo, baina gero etxeko kargu egin behar.

9. Karga buru gainean

- **Erref:** HON-010/018
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:25:30. **Bukatu:** 00:26:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Amak Santa Engraziara eramaten zuten berdura, oinez, eta han tranbia hartzen zuen Irunerako. Astorik ez zuten. Auzoko batek karga bere asto gainean jartzeko esan zion behin, eta aitak ez zion utzi.

10. Esnea partitzera kalera

- **Erref:** HON-010/020
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:28:20. **Bukatu:** 00:30:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Esnea partitzen ibiltzen zen, marmita buru gainean jarrita. Bezero onak zituen. Egun normal bat nolakoa zen: gosalduta eta esnea partitzera herrira. Bueltan bazkaria prestatu behar, potajea. Berdura gutxiago jaten zen lehen.

11. Baserriko lanen ordutegia

- **Erref:** HON-010/022
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:31:02. **Bukatu:** 00:32:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Arratsaldeko lanak baserrian. Baratzean eta hurrengo egunerako berdura prestatu. Gizonen lana zen basora joatea eta belar metak egitea. Sukaldea nolakoa zen: lurreko sua zuten. Laratza. Eltzeak.

12. Neskame bidali zuen aitak

- **Erref:** HON-010/024
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:32:58. **Bukatu:** 00:34:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Aitak neskame bidali zuen. Mutilak, berriz, eskolara. Butron pasealekuko etxe aberats batean egon zen. Dontzeila zen, eta sukaldaria ere bazuten.

13. Gerra hasi zenean, Hendaiara ihesi

- **Erref:** HON-010/026
- **Iraupena:** 0:04:01. **Hasi:** 00:34:49. **Bukatu:** 00:38:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Gerra egun batzuetako kontua zela esaten zuten, baina ez. Orduan ez zuten politikaz ulertzen. Senarra 18 urterekin eraman zuten gerrara. Hendaiara joan ziren, beldurrez. Aita geratu egin zen, behia ume egiteko zegoelako. Guadalupetik ihes egindako preso bat salbatu zuen. Hilketak.

14. Hendaiara joan zirenekoa

- **Erref:** HON-010/027
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:38:50. **Bukatu:** 00:41:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Hendaiara joan zirenean, ondo egon ziren; aita han lanean ibilia zen aurretik, 12 urtetik 28ra arte, ardo-biltegi batean. Egundak egin zituzten, eta gero buelta. Hilketak. Gurutzeko arroketara joaten ziren ezkutatzera.

15. Arto irina patatarekin nahastuta

- **Erref:** HON-010/030
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:42:29. **Bukatu:** 00:43:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerra garaian goserik ez zuten pasatu, baina gero bai. Arto irina patatarekin nahasten zuten, taloak gehiago irauteko. Errotara nora joaten ziren esaten du. Ez du gogoan babarruna entregatu behar izana; Kontrakoa: udaletxeko lehengusuak lagundu egiten zion amari.

16. Olio botilaren disgustua

- **Erref:** HON-010/032
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:44:27. **Bukatu:** 00:45:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Pasadizo bat kontatzen du. 70 pezeta ordaindu zuela olio litroa, eta botilari gaizki heldu eta dena erori zitzaion. Disgustua.

17. Amona Angelitaren erremedioak; sendabelarrak

- **Erref:** HON-010/034
- **Iraupena:** 0:04:40. **Hasi:** 00:46:56. **Bukatu:** 00:51:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Sendabelarrak. Bere amak, Angelitak, zer egiten zuen kontatzen du, hurrei ahoko granoak kentzeko. Gingilak. Ukendua ere egiten zuen, "kontsurtarekin". Berbena. Pasmu belarra. "Sangrinariua".

18. Baserriko tresnak; bedeinkazioak

- **Erref:** HON-010/036
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:51:41. **Bukatu:** 00:54:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Baserriko tresnak: goldea, area, aitzurra, laia... San Isidro egunean apaizak Guadalupetik debeinkatzen zituen lurrak. Gurasoek errezatu egiten zuten hazia "ifintzean". Erramua, bedeinkatzeko. Ur bedeinkatua.

19. Txerria hiltzean, "txerrimoniak"

- **Erref:** HON-010/037
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:54:22. **Bukatu:** 00:56:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Etxean txerria hil zuten behin. Hendaian bizi zen osaba joan zen hiltzera. Patea ere egin zuten, baina ez du gogoan nola. Odolkiak. "Txerrimoniak".

20. Bataioa eta elizan sartzea

- **Erref:** HON-010/039
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:56:34. **Bukatu:** 00:59:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

Umeak etxean edukitzen zituzten. Praktikantea joaten zen berarengana. Emakume bat joaten zen laguntzera egun horretan. Azkar bataiatzen zuten haurra. "Elizan sartzia". Buruan teila jartzeko esan zioten.

21. Berorika, hika, toka eta zuka

- **Erref:** HON-010/041
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 01:00:01. **Bukatu:** 01:02:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Apaizari ez zion berorika hitz egiten, ordurako ohitura galdua zen, baina bere gurasoek bai. Anaia-arreben artean hika eta toka. Gurasoei zuka. Gaztelaniaz ez zekielako errieta egiten zioten Gurutzeko mojek.

22. Eusko Nekazarien Bazkuneko banderarekin gertatu zena

- **Erref:** HON-010/042
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 01:02:15. **Bukatu:** 01:04:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Jarrera politikoak

Laburpena:

Gerra ondoan, euskara galarazi zuten. Batzokiarekin ez da gogoratzen. Aita Eusko Nekazarien Bazkuneko zen; bandera batekin joaten zen ospakizunetara. Bandera harekin bi soineko egin zituzten. Etxean baziren josten zekitenak, jostunak.

23. Arrantzalearekin ezkondu zen; baserritik portura

- **Erref:** HON-010/043
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 01:04:22. **Bukatu:** 01:07:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Baserrira ezkondu zen. Senarra portuan ezagutu zuen. Arrantzalea zen. Sei seme-alaba izan zituzten. Kalera joan ziren bizitzera gero. Senarra egunero bueltatzen zen etxera normalean. Arraina saltzen ibilia da bera ere, "partia".

24. Baserritik kalera joandakoan, interina

- **Erref:** HON-010/045
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 01:07:52. **Bukatu:** 01:10:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Senarra patroia zen. Itsasontzia, bigarren eskukoa: Olga Nieves. Baserritik kalera joatea ez zen erraza izan. Artola familiak lana eskaini zion, interina. Aurretik ere egin zuen udan. Zenbat ordaindu zion. Alabak bordatzen ikasi zuen.

25. Gerrako kontuak: osaba Pepe

- **Erref:** HON-010/053
- **Iraupena:** 0:03:59. **Hasi:** 01:16:02. **Bukatu:** 01:20:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gerran, Baleares ontzia hondoratu zenean, Hondarribiko bat nola salbatu zuten, Rematxe. Osaba Pepe (senarraren anaia) miliziano ibili zen, eta gero preso hartu zuten. Baratzera bonba erori zenekoa kontatzen du. Peperen ibilerak. Bere senarra nolakoa zen, "putzukoa".</p>

26. Bentan arraina pisatzen eta Sokoan kontserba lantegian

- **Erref:** HON-010/057
- **Iraupena:** 0:03:38. **Hasi:** 01:21:48. **Bukatu:** 01:25:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:

Ilobak gogorarazten dio bentan egon zela lanean, arraina pisatzen. Eta Sokoan ere egin zuen lana, kontserba lantegian; horregatik jasotzen du pensio hobeagoa. Bentako beheko aldean pisatzen zuten arraina, erosleei emateko.

27. Sokoako lana

- **Erref:** HON-010/059
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 01:25:42. **Bukatu:** 01:27:29

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Itsasoa » Lehorreko lanak

Laburpena:

<p>Kontserba lantegiak. Sokoako lana: ondo ordaintzen zuten. Asteburuetan normalean libre, baina ontziren bat arrainarekin iristen bazen, lanera joan behar.</p>

28. Zinema, kongregazioa eta nobioak

- **Erref:** HON-010/061
- **Iraupena:** 0:03:44. **Hasi:** 01:28:03. **Bukatu:** 01:31:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Portuan Marina zinema aretoa zegoen. "Don Quintin el amargado" pelikula ikusi zuenekoa. Behin joan zen Irungo Fantasio diskotekara, eta kongregaziotik bota zuten. Nobio kontuak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-14

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com